

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

DATUM	20-09-2016	REFERENTIE	Johan van Dijk
ONS NUMMER	819B50CA	DOORKIESNUMMER	0646994680
NUMMER PS	2016MME158	E-MAILADRES	johan.van.dijk@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	1	PORTEFEUILLEHOUDER	Verbeek-Nijhof

Onderwerp Statenbrief: Beantwoording Motie Realisatieplan Zero Emissie Busvervoer

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

In vergadering van Provinciale Staten op 4 juli 2016 is de motie Motie Realisatieplan Zero Emissie Busvervoer (m48) aangenomen. Met deze brief geven wij gehoor aan uw oproep om te komen met een realisatieplan Zero Emissie Busvervoer.

Aanleiding

Op 4 juli 2016 heeft u ons verzocht om inzichtelijk te maken wat er wanneer nodig en mogelijk is om de afspraken uit het landelijk vastgestelde bestuursakkoord 'Zero Emissie Openbaar Vervoer Per Bus' na te komen. In deze motie vraagt u aan ons om:

- Vóór het indienen van de begroting over 2017 een realisatieplan op te stellen om helder te krijgen wat er wanneer nodig en mogelijk is om de afspraken uit het bestuursakkoord Zero Emissie Busvervoer na te komen;
- Hierin aan te geven welke economische kansen dit bestuursakkoord biedt voor de regio Utrecht, in het bijzonder voor het speerpunt 'groene economie' en wat is er voor nodig om deze kansen te benutten;
- De eerstvolgende kansen om bij te dragen aan de realisatie van deze ambitie te benutten.

Met deze brief en bijgaand realisatieplan geven wij aan op welke manier en binnen welke randvoorwaarden wij de transitie naar Zero Emissie OV vormgeven.

Voorgeschiedenis

In het coalitieakkoord '*in verbinding*' hebben wij de ambitie opgenomen om in de provincie Utrecht te streven naar Zero Emissie OV in 2028. Op 15 april 2016 is landelijk het bestuursakkoord Zero Emissie Openbaar Vervoer Per Bus ondertekend en vastgesteld door het Rijk en alle concessieverlenende overheden, inclusief de provincie Utrecht. Hierin is een vergelijkbare ambitie opgenomen. Op 5 juli 2016 hebben wij besloten om samen met de gemeente Utrecht en Qbuzz te investeren in de volledige elektrificatie van stadslijn 1 in Utrecht. We zijn van mening dat we daarmee met onze partners weer een stap hebben gezet in de ambitie om te streven naar Zero Emissie OV.

Essentie / samenvatting:

Met het voorliggende realisatieplan geven wij met plezier inzicht in de condities waarbinnen we de ambitie voor zero emissie OV in 2028 waar willen maken. Wij zijn van mening dat duurzaamheid binnen het OV breder is dan alleen de milieuprestaties van materieel en de directe omgevingshinder die dit veroorzaakt. Het heeft ook

betrekking op de kwaliteit en bestendigheid van het OV-voorzieningsniveau voor de reiziger en de bijdrage aan een duurzame ruimtelijke-economische (mobiliteits)ontwikkeling van deze Provincie. Wij stellen voor om de transitie naar Zero Emissie OV stapsgewijs plaats te laten vinden. Dit komt overeen met de visie duurzaam regionaal OV dat in IPO-verband is opgesteld en ook een stapsgewijze transitie adviseert, mede ingegeven door de snelle technologische ontwikkeling. Daarbij leggen wij de nadruk op de mijlpalen in 2017, 2019 en 2023. Dit zijn natuurlijke momenten waarbij uitbreidingen en vervangingen van materieel en nieuwe aanbestedingen gepland staan.

Samen met de markt verkennen we daarbij de mogelijkheden om deze transitie zonder extra provinciale middelen mogelijk te maken. Uitgangspunt is immers dat de transitie niet ten koste mag gaan van de reiziger en het OV-voorzieningsniveau. Zero Emissie OV zorgt naar verwachting tussen nu en 2023 nog voor meerkosten in de OV-exploitatie. Daarom blijft de provincie op zoek en in gesprek met Rijk en Europa voor aanvullende middelen.

Wij zijn van mening dat de primaire taak van de provincie als OV-autoriteit is om reizigers op een betrouwbare, comfortabele, snelle en kosteneffectieve manier te vervoeren. We hebben al stappen gezet richting een duurzamer OV. Daarom willen we ook het OV-gebruik in deze (dichtbevolkte) provincie laten toenemen. Op dit moment draagt de exploitatie van Zero Emissie OV nog niet bij aan de kosteneffectiviteit van het OV-systeem, alhoewel de verschillen kleiner worden. Wij verwachten wel dat de exploitatie van Zero Emissie OV op termijn efficiënter is dan de nu gebruikelijke dieselexploitatie.

Gezien de vervoerkundige ontwikkelingen lijkt het voor de hand te liggen om bij de toekomstige vervanging van 142 Euro 5 EEV bussen (in 2019) te kiezen voor een groter aandeel groot materieel. Dit is van belang aangezien het aantal reizigers binnen de U-OV concessie weer groeit (in 2015 +5%). Deze reizigersgroei willen wij op een kosteneffectieve wijze invullen. Kiezen voor een groter aandeel groot materieel (18 meter, 25 meter) ligt dan voor de hand, in plaats van de inzet van standaard (12 meter) busmaterieel. Dit kan enigszins tegenstrijdig zijn met de ambitie om Zero Emissie OV te introduceren aangezien we daar pas volgend jaar de stap maken van midibus (huidige lijn 2 al elektrisch) naar standaard busmaterieel (lijn 1 per 2017 elektrisch). Ook realiseren we de Uithoflijn in 2018; deze gaat ook bijdragen aan reizigersgroei en aan onze ZE-ambities.

Vanwege bovenstaande (geen extra budget, nog geen zekerheid over inzet busmaterieeltypen) leggen wij in dit realisatieplan ook nog geen Zero Emissie busaantallen vast voor de vervangingsopgave in 2019. Wel maakt het realisatieplan inzichtelijk welke zaken er nader uitgezocht moeten worden om opnieuw een stap te kunnen zetten met Zero Emissie OV in 2019.

In plaats van een stapsgewijze transitie kan er ook worden gekozen worden voor een 'big bang' naar Zero emissie bijvoorbeeld per 2023 bij afloop van de huidige OV-concessies. Het gaat dan echter om een vlootvervanging van ongeveer 500 bussen. Op dit moment maken wij de inschatting dat dit te grote vervoerkundige, financiële en technische risico's met zich meebrengt. Met een stapsgewijze transitie willen wij met de markt en wegbeheerders juist ook ervaring op doen en al doende leren van de inzet van Zero Emissie OV in de provincie Utrecht. Op deze manier kunnen we de technologische en marktontwikkelingen nauwgezet volgen, daarvan leren en daar ook van profiteren door Zero Emissie buslijnen in de provincie te realiseren. Dit doen we nu ook al met de elektrische lijn 2, die (inter)nationaal ook belangstelling trekt en straks voegen we daar ook lijn 1 aan toe.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Wij willen als provincie in 2040 klimaatneutraal zijn. Voor het openbaar vervoer is deze ambitie in het coalitieakkoord vertaald naar: *"De provincie Utrecht streeft naar zero emissie in het openbaar vervoer in 2028 en zal alle kansen en mogelijkheden voor innovaties aangrijpen die bijdragen aan deze ambitie."* Dit realisatieplan biedt inzicht in de kansen en momenten van de komende jaren om deze ambitie te realiseren. Het geeft met name inzicht in welke zaken de komende jaren nog uitgezocht moeten worden om op verantwoorde wijze stappen te zetten in het realiseren van de Zero Emissie ambities.

Financiële consequenties

Lijn 1 rijdt in 2017 elektrisch. Van dit project hebben wij geleerd dat Zero Emissie OV op dit moment nog tot meerkosten leidt in de OV-exploitatie. Daarom hebben partijen (vervoerder, gemeente, provincie) ook aanvullende middelen vrijgemaakt om deze kans (vlootuitbreiding vanwege reizigersgroei) toch te benutten. Op dit moment dragen de Zero Emissie ambities dus nog niet bij aan een hogere kosteneffectiviteit van het OV-systeem. De inschatting is dat in de periode tot en met 2023 Zero Emissie OV tot meerkosten leidt in de exploitatie. Er zijn binnen de provincie geen aanvullende financiële middelen beschikbaar om de Zero Emissie ambities te versnellen. Daarom gaan we op zoek naar externe, aanvullende financiering (Rijk/EU) wordt gevonden.

Voor de vlootvervanging in eind 2019 is voor de periode 2019 t/m 2023 in de meerjarenbegroting OV wel een bedrag van 500.000 euro per jaar (in totaal 2,5 miljoen euro) opgenomen ten behoeve van correctie op de inflatie.

Vervolgprocedure/voortgang

De komende maanden zal de provincie samen met haar partners in kaart brengen wat de mogelijkheden zijn voor de vlootvervangning in 2019. Daarbij worden vervoerkundige, technische, financiële en organisatorische consequenties in kaart gebracht.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief en bijgaand realisatieplan.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,